

•••

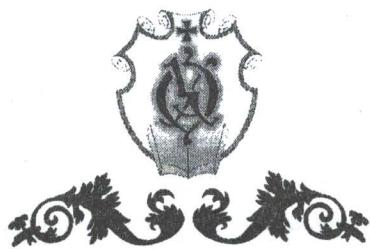
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

•••

СЕРІЯ
«ФІЛОЛОГІЧНА»
ВИПУСК 58

**НАУКОВІ ЗАПИСКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
«ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»**

Серія «Філологічна»

Збірник наукових праць

Випуск 58

Острог

Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2015

УДК 81. 161. 2+

81. 111

ББК: 81. 2 Укр. +

81. 2 Англ.

Н 34

*Рекомендовано до друку вченого радиою
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № від 2015 року)*

*Збірник затверджено постановою президії ВАК України
від 22 квітня 2011 року № 1-05/4*

Редакційна колегія:

Архангельська А. М., доктор філологічних наук, професор;

Білоус П. В., доктор філологічних наук, професор;

Вокальчук Г. М., доктор філологічних наук, доцент;

Пасічник І. Д., доктор психологічних наук, професор;

Поліщук Я. О., доктор філологічних наук, професор;

Тищенко О. В., доктор філологічних наук, професор;

Хом'як І. М., доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВШ України;

Яворська Г. М., доктор філологічних наук, професор.

Н 34

Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : збірник наукових праць / укладачі : І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк, С. В. Новоселецька. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – Вип. 58. – 366 с.

У збірнику містяться статті, присвячені проблемам сучасного мовознавства та порівняльного літературознавства, а також методиці навчання іноземних мов. Збірник рекомендовано науковцям, викладачам, студентам-філологам і всім, хто цікавиться філологічною наукою.

УДК 81. 161. 2+

81. 111

ББК: 81. 2 Укр. +

81. 2 Англ.

Адреса редколегії:

*35800, Україна, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2,
Національний університет «Острозька академія»,
факультет романо-германських мов*

© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2015

ЗМІСТ

ЛІНГВОДИДАКТИКА ТА СОЦІОЛІНГВІСТИКА

O. O. Борисов ДІАЛОГІЧНИЙ СПОСІБ СУСПІЛЬНОГО БУТТЯ	3
Л. С. Іващенко ЗАСОБИ ВКАЗІВКИ НА СТАТЬ В СУЧASNOMU НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ	5
I. Ю. Левчик КОМПОНЕНТИ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГОВОРІННІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	8
O. A. Лисенко МОВНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВІДПОВІДНО ДО БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ	11
H. M. Мартинишин ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З ДІЄСЛОВАМИ РУХУ ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ У КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ	13
T. I. Наумчук СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИКИ ТА ФРАЗЕОЛОГІЇ КІНЕМАТОГРАФУ США	16
L. P. Семененко ВІД КОНЦЕПТУ ДО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА	18

КОГНІТИВНА ЛІНГВІСТИКА ТА ПРАГМАТИКА

B. M. Богуцький ОСНОВОПОЛОЖНІ КАТЕГОРІЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ: КАТЕГОРІЯ ЦІННОСТІ	21
O. L. Гармаш СТРУКТУРОВАНІСТЬ ТА СИНХРОНІЗАЦІЯ ВЕРБАЛІЗОВАНОЇ СКЛАДОВОЇ АНГЛОМОВНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА	23
G. I. Глушиук-Олея РОЗКРИТТЯ СУТНОСТІ ЗАПЕРЕЧЕННЯ ТЛУМАЧНИМИ СЛОВНИКАМИ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ	26
O. P. Заболотна МОВНИЙ СВІТ ПОЕТИЧНОГО ІДІОСТИЛЮ СІЛЬВІ ПЛАТ	28
I. Ф. Заваринська НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СПЕЦІФІКА СЕМАНТИКИ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ПСЕВДОАНТРОПОНІМНИМИ КОМПОНЕНТАМИ	30
M. I. Карапетян ПОЗАМОВНІ ЧИННИКИ У ПРАГМАТИЦІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ	33
K. В. Крієнко КАТЕГОРІЯ КАРТИНИ СВІТУ В НАУКОВІЙ КОНЦЕПЦІЇ ПРОФ. А. С. ЗЕЛЕНЬКА (ЗАМІСТЬ РЕЦЕНЗІЇ НА НЕНАДРУКОВАНУ КНИГУ ВЧЕНОГО)	36
O. С. Коломійчук THE BINARY CONCEPT MORALITY/AMORALITY BASED UPON THE MATERIALS OF THE MODERN AMERICAN TALK SHOWS	39
X. С. Лесько СУФІКСАЛЬНІ ПОХІДНІ У ПРОЦЕСАХ ДЕДЕМІНУТИВАЦІЇ ТА ДЕАУГМЕНТАЦІЇ	42
K. Я. Мацульська КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ У РЕКЛАМНИХ СЛОГАНАХ ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНІВ	44
O. I. Мізіна МІСЦЕ НУЛЬОВОЇ СУФІКСАЦІЇ СЕРЕД СПОСОБІВ СЛОВОТВОРЕННЯ	47
Ю. Г. Монастирська ОСОБЛІВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГАЛЛІЦІЗМІВ У ТЕЛЕДИСКУРСІ НІМЕЧЧИНИ	50
L. В. Мосієвич ЕВФЕМІСТИЧНА / ДИСФЕМІСТИЧНА ВЕРБАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНО-РОСІЙСЬКОГО КОНФЛІКТУ В БРИТАНСЬКИХ ЗМІ	52
В. А. Олійников СЕМАНТИЧНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗВЕРТАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ БОГОСЛУЖБОВИХ ТЕКСТІВ (АКАФІСТІВ) УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ)	55
H. В. Плотнікова КОНЦЕПТ-АРХЕТИП СОНЦЕ: ПІДГРУНТЯ МІКРОКОНЦЕПТОСФЕРИ СВЯТКИ	58
O. A. Рудоман АПОЗИТИВНА КОНСТРУКЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ САМОІДЕНТИФІКУВАЛЬНОГО СУДЖЕННЯ	61
D. В. Рязанцева АКТУАЛІЗОВАНІ ПРИКМЕТНИКОВІ ФОРМИ ЯК ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ОЦІНКИ В НАУКОВОМУ СТИЛІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	63
T. Ф. Семашко ВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ СТЕРЕОТИПІВ ІЗ ОДОРАТИВНИМ КОМПОНЕНТОМ	65

Ю. В. Ткаченко	
ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ РЕАЛІЙ ТА ВИЯВЛЕННЯ ЇХ АКСІОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	68
Ю. Ю. Третяк	
ПОРТРЕТУВАННЯ РЕСПОНДЕНТА ЯК ЗАСІБ ЙОГО ЛЕГІТИМАЦІЇ В ЖАНРІ ФРАНЦУЗЬКОГО ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНОГО ІНТЕРВ'Ю	70
О. О. Черхава	
ФЕНОМЕН РЕКОНСТРУКЦІЇ В АКСІОМАТИЧНОМУ Й АНТРОПОЦЕНТРИЧНОМУ ФУНКЦІОНАЛІЗМІ	73

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТЕКСТУ ТА ДИСКУРСУ

Valeriy V. Mykhaylenko	
СЕМАНТИКА «ECONOMY» – COLLOCATION IN DISCOURSE	78
T. M. Артеменко, I. P. Липко	
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАВАННЯ КОНСТАТИВІВ-ВІДПОВІДЕЙ У ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	82
O. L. Балашка	
МІТИГАЦІЯ КРИТИЧНИХ ЗАУВАЖЕНЬ В АНГЛОМОВНІЙ НАУКОВІЙ СТАТТІ	84
I. A. Блінова	
СПЕЦИФІКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ИРОНІЇ В СУЧASNІЙ АНГЛОМОВНІЙ ПРОЗІ	87
I. П. Борковська	
СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ ТЕКСТУ ДІЛОВИХ ДОКУМЕНТІВ	89
O. O. Вялікова	
МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ЗНАКОВОЇ ПРИРОДИ ВІзуалізованих ВІРШОВАНИХ ТЕКСТІВ ЯК ПРОДУКТУ КРЕОЛІЗАЦІЇ	91
Л. В. Губа	
ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	93
A. M. Ерліхман	
РЕАЛІЗАЦІЯ ІМПЛІКІТНОСТІ ЗАСОБАМИ ЛЕКСИЧНОЇ ПОЛІСЕМІЇ У ДРАМАТУРГІЙНОМУ ТЕКСТІ	97
K. L. Ковалєва	
ЦИТАТА КАК СРЕДСТВО СОЗДАНИЯ ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНОЙ ДІАЛОГІЧНОСТІ РОМАНА Б. АКУНИНА «АЛМАЗНА КОЛЕСНИЦА»	99
H. A. Ковальська	
МОВНІ ЗАСОБИ ДІАЛОГІЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУЧASNОГО УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ДИСКУРСУ	102
M. O. Кузнецова	
ПОЛІКОДОВИЙ ХАРАКТЕР ВТОРИННОГО ДИСКУРСУ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ ЖАНРУ ФЕНТЕЗІ	105
O. D. Македонова	
КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА У СУЧASNОМУ РЕКЛАМНОМУ ДИСКУРСІ США	107
A. П. Мельник	
КІНОПЕРЕКЛАД ЯК ОСОБЛИВИЙ ТИП АУДІОВІзуАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ	110
T. C. Михасів	
СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ «РЕЛІГІЯ» В ПОЕТИЧНІЙ ЗБІРЦІ УОЛТА УЙТМЕНА «ЛІСТЯ ТРАВИ»	112
A. B. Підгорна	
ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНЕ ВІВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЕДВАРДА РЕЗЕРФОРДА «ЛОНДОН»)	115
A. П. Романченко	
МОВНА ОСОБИСТІТЬ ЯК ІНТЕРДІСЦИПЛІНАРНИЙ ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕНЬ	117
O. В. Сподарик	
ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕКСТОВОЇ КАТЕГОРІЇ ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ У БРИТАНСЬКОМУ ПОЛІКОДОВОМУ ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТтя	119
A. В. Ходоренко	
ПРОБЛЕМЫ СЕМАНИЧЕСКОГО ОПИСАНИЯ НАИМЕНОВАНИЙ ГРУПП ЛИЦ	122
E. Г. Хомчак	
ДИСКУРСООБРАЗУЮЩАЯ РОЛЬ СУДЬБЫ В РОМАНЕ «ОБРЫВ» И. А. ГОНЧАРОВА	126
L. В. Цапенко	
ДЕТЕКТИВНА РОЗПОВІДЬ: ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ	128
D. В. Цолін	
СИНТАКСИЧНА ЗВ'ЯЗНІСТЬ ПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ. НА МАТЕРІАЛІ ЮДЕЙСЬКОЇ ЛІТУРГІЙНОЇ ПОЕЗІЇ АРАМЕЙСЬКОЮ МОВОЮ	130

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА СИСТЕМИ МОВИ ТА МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕНЬ

О. В. Бабенко	
ЛІНГВОСИНЕРГЕТИЧНИЙ РАКУРС ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ДІАХРОНІЧНИЙ АСПЕКТ	135
T. В. Боднарчук	
ВИРАЖЕННЯ ПРОСТОРОВИХ ВІДНОШЕНЬ ЗА ДОПОМОГОЮ ДІЄСЛІВ У СУЧASNІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	137
B. M. Бойчук, M. B. Бойчук	
КАТЕГОРІЯ ВНУТРІШНЬОЇ ФОРМИ СЛОВА В ЗІСТАВНО-ТИПОЛОГІЧНИХ СТУДІЯХ	139
C. A. Вискушенко	
ФАХОВА МОВА ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	142

O. В. Домнин СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ АКТИВНОСТЬ АВТОХТОННЫХ ЗАИМСТВОВАНИЙ КАК ПОКАЗАТЕЛЬ ИХ ИНТЕГРАЦИИ В ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКУЮ СИСТЕМУ АМЕРИКАНСКОГО ВАРИАНТА АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	144
К. А. Завертайло ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЄДНАЛЬНОГО СПОЛУЧНИКА «І»/«И»/«和» ТА ПРАВИЛА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ, РОСІЙСЬКІЙ ТА КИТАЙСЬКІЙ МОВАХ	147
О. П. Ковальчук, В. Д. Ковальчук ПРОБЛЕМА УТВОРЕННЯ І ВЖИВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У ПОЕЗІЇ ТА ПРОЗОВИХ ТВОРАХ ФРАНЦУЗЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	149
Л. А. Ковбасюк ОНОМАСТИКА СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ГЕРМАНІСТИКИ	152
Т. В. Криворучко ДОСЛІДЖЕННЯ ВТОРИННО ПРЕДИКАТИВНОЇ КОНСТРУКЦІЇ VOSI У СУЧАСНИХ ГРАМАТИЧНИХ СТУДІЯХ	154
О. І. Кхеліг ДОСЛІДЖЕННЯ УМОВНИХ РЕЧЕНЬ У СУЧАСНИХ ГРАМАТИЧНИХ СТУДІЯХ	157
Ю. Є. Манохіна ВИОКРЕМЛЕННЯ ІМЕННИКІВ ІЗ СЕМАНТИКОЮ ЗБІРНОСТІ МЕТОДОМ ЛІНГВІСТИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	160
М. М. Медведь ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З ТЕРМІНОЛОГІЯМИ ІНШИХ ГАЛУЗЕЙ НАУКИ ТА ТЕХНІКИ	162
О. Й. Павлова ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МУЗЫКАЛЬНЫХ ТЕРМИНОВ В УКРАИНСКОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ЛИНЫ КОСТЕНКО)	165
Р. В. Познанський ПРОДУКТИВНІСТЬ МОДЕЛЮВАННЯ ДИХОТОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ КОМПОНЕНТАМИ МОВНОЇ СТРУКТУРИ (НА ПРИКЛАДІ ДІЄСЛІВ СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ «АГРАРНЕ ВИРОБНИЦТВО (РОСЛІННИЦТВО)»)	168
Т. А. Похитун ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКИХ ДІАЛЕКТІВ ТА ЇХНІЙ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З СУЧАСНОЮ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ	172
В. В. Рибенок ЗООМОРФНІ ТЕРМІНИ-МЕТАФОРИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	174
Г. Л. Сарміна ЯВИЩЕ ДЕФРАЗЕОЛОГІЗАЦІЇ У ЗАГОЛОВКАХ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПУБЛІСТИЧНИХ ТЕКСТІВ	177
Л. Є. Сидорович ГРАМАТИКАЛІЗАЦІЯ ЯК РЕІНТЕРПРІТАЦІЯ ДЕЛЕКСИКАЛІЗОВАНИХ ЧАСТИНОМОВНИХ ОДИНИЦЬ (НА ПРИКЛАДІ ОЗНАЧЕНОГО ТА НЕОЗНАЧЕНОГО АРТИКЛІВ)	180
Д. С. Сіліна ЯВИЩЕ ПОЛІСЕМІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ КОКСОХІМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	183
О. О. Туришева ІСТОРИЧНИЙ РАКУРС ЧАСТИНОМОВНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ: АНТИЧНИЙ СВІТ	186
А. С. Шалєв ЧАСТОТНА ОРГАНІЗАЦІЯ РАДІОТОКШОУ НА МОРСЬКУ ТЕМАТИКУ В НЕБЛИЗЬКОСПОРІДНЕНІХ МОВАХ	188

СТИЛІСТИКА ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ

А. Є. Адамович ХУДОЖНЬО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ЗМАЛЮВАННЯ ОБРАЗУ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО В «ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОМУ ЛІТОПИСІ»	191
Н. П. Балецька, Л. С. Козуб МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ФІЛОСОФСЬКОГО СВІТОГЛЯДУ АВТОРА У ПРОЗІ Р. БАХА	193
Г. Б. Бернар ОПОЗИЦІЯ У П'ЄССАХ Г. ПІНТЕРА	195
О. А. Броварська МУЛЬТИМЕДІЙНІСТЬ, ЗНАК ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ: ДО ПРОБЛЕМИ СЕМІОТИЧНИХ СТУДІЙ У ПУБЛІСТИЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРЧОСТІ Богдана Теленька)	197
Т. А. Вдовенко АКЦЕНТУИРОВАННЫЕ ЛИЧНОСТИ В РОЛИ ПОВЕСТВОВАТЕЛЯ В ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЯХ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ПРОЗЫ	200
І. В. Грачова ИНТЕРТЕКСТ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ ЮЛИЯ КИМА	202
Т. В. Жаданова ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ Й ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТВОРІВ К. С. ЛЬЮІСА	204

В. В. Желязкова	
СЕМІОТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБРАЗІВ-СИМВОЛІВ І ЗНАКІВ-СИМВОЛІВ У ТЕКСТАХ МИКОЛАЇВСЬКИХ ПОЕТІВ	207
Н. В. Зозуля	
РОЛЬ ПЕСТУЩОК У ФОРМУВАННІ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ДІТИНИ	209
О. А. Капіболовська	
МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЛЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	212
Л. П. Конєйцева, Ю. М. Єгорова	
ХРОНОТОПНИЙ КОМПЛЕКС РОМАНУ Р. ІВАНИЧУКА «ВОГНЕННІ СТОВПИ»	215
Н. В. Кулінич	
ПОШУКИ СЕМАНТИКО-ЕКСПРЕСИВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДРАМАТУРГІЧНОЇ МОВИ У ТЕАТРІ АБСУРДУ (ЗА П'ЄСАМИ СЕМЮЕЛЯ БЕККЕТА)	217
К. А. Лут	
МІФОЛОГІЧНІ АЛЮЗІЇ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ	220
Л. В. Мовчун	
РОЗВИТОК ПОГЛЯДІВ НА РИМУ В ЇЇ ДЕФІНІЦІЯХ (XIX – ПОЧ. XXI СТ.)	222
М. З. Мучка	
НОВЕЛІСТИЧНА СПАДЩИНА Г. ФОН КЛЯЙСТА – УКРАЇНОМОВНІ ВЕРСІЇ 30-Х РОКІВ	225
А. В. Прокойченко	
КАТЕГОРІАЛЬНИЙ СТАТУС ЕМОТИВНОСТІ	228
I. А. Редвіка	
ПОЛІЖАНРОВИЙ ПОЕТИЧНИЙ ТЕКСТ: МІЖПАРАДИГМАЛЬНИЙ ВІМІР	231
О. А. Россальна	
КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ОПОВІДАННЯ Т. ГАРДІ «ПЕРША ГЕРЦОГИНЯ ВЕССЕКСУ»	234
Ю. О. Савіна	
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОВНИХ ЗАСОБІВ ТА КОГНІТИВНИХ МЕХАНІЗМІВ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ МАЛОЇ ПРОЗИ ДЖЕРОМ К. ДЖЕРОМА Й. О. ГЕНРІ)	236
I. М. Тимейчук	
РОЛЬ СИНТАКСИЧНИХ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У РОМАНІ М. ЕТВУД «ІСТОРІЯ СЛУЖНИЦІ»	238
Л. Ф. Українець	
КОНОТАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОНЕТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕТИЧНОЇ МОВИ	241
С. В. Хмельковська	
ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОВТОРІВ В РОМАНІ ГЕРТИ МЮЛЛЕР «ГОЙДАЛКА ДИХАННЯ»	243
О. І. Чик	
ЕМОЦІЙНО-СМISЛОВА ДОМІНАНТА РОМАНІВ ВИХОВАННЯ І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО, В. РААБЕ Й Т. ФОНТАНЕ	246
Т. М. Шарова	
ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ К. ГОРДІЕНКА «ДІВЧИНА ПІД ЯБЛУНЕЮ»	249

МОВА В ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР

Є. В. Герман	
ФРАЗЕОЛОГІЧНІ СТЕРЕОТИПИ GOTTH ‘БОГ’ І GOTTESRECHT ‘ПРАВО БОГА’ У СИСТЕМІ СЕРЕДНЬОВІЧНИХ ДУХОВНИХ ЦІНОСТЕЙ НІМЕЦЬКОГО ЕТНОСУ	252
І. П. Довбня	
ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ БІНАРНИХ МОДЕЛЕЙ ПРОСТОРУ В АНГЛІЙСЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ У КОНТЕКСТІ ГЕРМАНСЬКОЇ ТА СЛОВ’ЯНСЬКОЇ КУЛЬТУР	254
Н. В. Дацук	
РЕАЛІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ ПІДХІД	257
В. Г. Куликова	
ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАНЦУЗЬКИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ-ЕПОНІМІВ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	260
О. І. Куца	
СТРУКТУРА АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ	262
П. І. Мізірін	
НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ДІАЛОГУ РІЗНИХ КУЛЬТУР	265
Н. В. Резнікова	
ВІДТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО КОЛОРИТУ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ У ЯПОНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ	268
І. Г. Рожкова	
НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ СТЕРЕОТИПИ ТА ЇХ ВЕРБАЛІЗАЦІЯ В ГРЕЦЬКОМУ, УКРАЇНСЬКОМУ ТА РОСІЙСЬКОМУ РЕКЛАМНОМУ ДИСКУРСІ	272
В. Л. Сергієнко	
ВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО КОНЦЕПТУ NOBILITY В АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ НА РУБЕЖІ XIX – ХХ СТОЛІТЬ: ЦІННІСНИЙ ТА СИМВОЛЬНО-ОБРАЗНИЙ СКЛАДНИКИ	274

I. M. Сирко	
ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ ЯК ЗАСОБИ ІНТИМІЗАЦІЇ ЩОДЕННИКОВОГО ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУР)	277
M. P. Ткачівська, Д. В. Ткачівський	
УКРАЇНСЬКІ ЕРГОНІМИ В НІМЕЦЬКОМОВНИЙ ПРЕСІ	280
M. M. Ціліна	
УКРАЇНСЬКА ІМАЖОННІЯ ХХ–ХХІ СТ.	282
K. O. Чумакова	
НАЦІОНАЛЬНО-СПЕЦІФІЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «ВОДНИЙ ТРАНСПОРТ» В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ	285
L. В. Юрса	
ІДЕНТИФІКАЦІЯ БАЧВАНСЬКО-СРИМСЬКОГО ВАРІАНТА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ	289

СУЧASNІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

T. A. Клименко	
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ХОДІ РОБОТИ З АУТЕНТИЧНИМИ ТЕКСТАМИ	292
O. M. Барно	
З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	294
L. M. Гречок, H. M. Лашу	
ТЕХНОЛОГІЇ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	298
L. Б. Служинська, I. M. Гумовська	
АРТИКЛЬ ЯК ТРАДИЦІЙНИЙ ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ ДЕТЕРМІНАЦІЇ В НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	300
I. Й. Халимон, C. I. Шевченко	
ТАКСОНОМІЯ БЛУМА ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З КРАЇНОЗНАВСТВА	302
Є. В. Костик	
ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	305
A. M. Габовда, T. M. Кравченко	
МЕХАНІЗМ БЛІНГВІЗМУ І ПРОБЛЕМА РІДНОЇ МОВИ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	307
I. M. Свириденко	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	309

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА В ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

A. A. Kalyta, L. I. Taranenko	
DEVELOPING UKRAINIAN LEARNERS' PRONUNCIATION SKILLS THROUGH DIFFERENT TYPES OF SPEECH ACTIVITY	312
T. П. Бесараб	
ПЕРЕВАГИ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ	315
A. Й. Гордеєва	
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ	317
Ю. С. Дев'ятко	
БАГАТОКОМПОНЕНТНІ СТОМАТОЛОГІЧНІ ТЕРМІНИ: СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ТА ТРУДНОЦІЇ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ	319
B. Ю. Котлярова, M. В. Ткач	
НАВЧАННЯ ДІЛОВОГО ЛИСТУВАННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ДІЛОВА ІНОЗЕМНА МОВА»	322
T. В. Починок	
ПРО ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ НАВЧАННІ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ МОВНОГО ВУЗУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	324
L. M. Філюк	
СПЕЦІФІКА ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЕКОНОМІЧНОМУ ПЕРЕКЛАДУ	326
T. В. Шиян	
КРОС-КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦЛІЙ	329

МОВНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНАВАННЯ В ПОЛІЕТНІЧНОМУ ТА ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

I. В. Гошовська	
ЗБЕРЕЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ Дж. ФАУЛЗА «ВЕЖА ІЗ ЧОРНОГО ДЕРЕВА»	332
A. П. Грицєва	
ФУНКЦІОНАВАННЯ У СПОРІДНЕНИХ МОВАХ УСТАЛЕНІХ ВИСЛОВІВ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	335

<i>T. С. Каїрова</i>	
ЯН ПОТОЦЬКИЙ НА ПЕРЕХРЕСТІ ЦИВІЛІЗАЦІЙ	338
<i>T. О. Лелека</i>	
ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛОАМЕРИКАНСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ-СИНОНІМІВ СФЕРИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	341
<i>C. М. Мойсеєнко</i>	
ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ ПРИЧИННОСТІ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	344
<i>H. В. Разбєгіна</i>	
АНАЛІТИЧНІ НОМІНАЦІЇ ТЕРМІНІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА	346
<i>O. О. Романова</i>	
ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ	349
<i>O. В. Шапаренко</i>	
ВПЛИВ РІЗНОМАНІТНОСТІ ТА ПОЛІКУЛЬТУРНОСТІ НА УКРАЇНСЬКУ ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА МОВУ	352
<i>O. М. Демська</i>	
ЗАПОЗИЧУВАННЯ Й ОМОНІМІЯ	354
<i>M. Л. Вотинцева</i>	
ОМОНИМЫ И ПОЛИСЕМАНТЫ КАК ОСНОВА ИГРЫ СЛОВ	356

6) 81,8% респондентів правильно дібрали синоніми серед наведених ІСЗ-оказіоналізмів, це демонструє розуміння мовчанням семантики інновацій, що в подальшому не виключає можливості вживання таких слів у мовленні і, ймовірно, поповнення словника загальновживаної лексики;

7) незважаючи на інноваційний характер ІСЗ *бандво*, 94,6% респондентів визначили його негативну оцінку, що пояснюється прозорою внутрішньою формою цього новотвору та виразною оцінкою семантикою форманта -*в(о)*. 86,03% опитаних не використали б це слово у своєму мовленні, що пояснюється позалінгвальними чинниками: 19,3% респондентів вважають, що такого слова не існує, 20,43% стверджують, що це неправильна форма, така форма не подобається 35, 48% опитаних;

8) визначаючи оцінне значення ІСЗ *офіцерня* в запропонованому контексті, 68,8% респондентів дають негативну оцінку, 5,37% – позитивну, нейтральною вважають 25,83% опитуваних, причому 81,7% заявили, що не використали б у своєму мовленні це слово, вважають його форму неправильною 21%, 32,4% така форма просто не подобається;

9) щодо ІСЗ *спорядження* 54,85% опитаних відзначили, що характер оцінки не виражений, 43% респондентів визначили оцінку як позитивну і 2,15% – як негативну, при цьому 75% анкетованих готові використати цю форму у власному мовленні, оскільки вона є цілком прийнятною, уживаною.

Після завершення експерименту в ході бесіди респонденти наголосили, що в процесі анкетування в деяких висловлюваннях визначення семантики збірності було утруднене через вузький контекст, що не був сприйнятий як прецедентний, а також у деяких завданнях, де ІСЗ подавалися без контексту.

Отже, результати лінгвістичного експерименту підтвердили, що ІСЗ визначаються носіями мови за наявності відповідного значення незалежно від формального вираження категорії збірності; значення ІСЗ-новотворів, уведені вони в контекст чи ні, було з'ясоване в основному правильно; ІСЗ із негативною оцінкою, хоча і використовуються в художніх текстах для збільшення емоційності висловлення, у розмовному мовленні оминаються, оскільки мовці вважають їх порушенням мовної норми або естетичних канонів.

Лінгвістичний експеримент є перспективним психолінгвістичним методом дослідження будь-яких мовних явищ.

Література:

1. Манохіна Ю.Є. Синтагматико-парадигматичні відношення іменників із семантикою збірності : дис. канд. філол. наук : 10.02.01 / Ю. Є. Манохіна. – Харків, 2014. – 225 с.
2. Рязанцева Д. В. Експеримент як традиція в дослідженні категорії оцінки / Д. В. Рязанцева // Філологія ХХІ століття : [зб. наук. праць за матер. III Міжнародн. конф. студентів і молодих учених 19–20 квітня 2013 р.]. – Харків, 2013. – С. 109–113.
3. Сорокін Ю.О. Психолінгвістичні аспекти вивчення тексту / Ю. О. Сорокін. – М. : Наука, 1985. – 168 с.

УДК 81'373. 43:811. 161. 2:001. 4

М. М. Медведь,

Ужгородський національний університет, м. Ужгород

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З ТЕРМІНОЛОГІЯМИ ІНШИХ ГАЛУЗЕЙ НАУКИ ТА ТЕХНІКИ

У статті досліджується взаємозв'язок видавничо-поліграфічної термінології з термінологіями інших галузей науки і техніки, встановлено що до видавничо-поліграфічної терміносистеми найбільше входить термінів із тих дотичних до неї галузей, які забезпечують видавничий процес.

Ключові слова: термінологія, видавничо-поліграфічні терміни, словники, нові терміни.

INTERCOMMUNICATION OF PUBLISHING-PRINTING TERMINOLOGY WITH TERMINOLOGIES OF OTHER AREAS OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

In the article examines the intercommunication of publishing-printing terminology with terminologies of other areas of science and technology, established that publishing-printing system of terminology includes the most of terminologies that are relative to her areas, provide the publishing process. The perfection of methods of publishing-printing processes depends on such areas as informatics, computer engineering, cybernetics, automation and also physics, chemistry, mechanical engineering and other. By publishing-printing system of terminology comes significant replenishment from systems concerning of library and bibliographic system of terminology, book-selling and also informational systems, technologies, label and bundling affair. During the late XX – early XXI century in the system of terminology entered a large number of new terms of economic areas. Many terms of the chemical industry joined to publishing-printing system of terminology, because a significant proportion of terms containing edition are terms closely associated with related to printing industry, production and properties of paper, inks, photographs. From the field of informatics came the terms by designation of informative and software tools of publishing-printing processes. It's caused by absence of Ukrainian terms in the environment informational and operational programs related to the computerization of the editorial and publishing processes. More than a dozen Ukrainian scientific, research and educational institutions develop terms and definitions concerning of printing and publishing industry.

Keywords: terminology, publishing and printing terms, dictionaries, new terms.

ВЗАЙМОСВЯЗЬ ИЗДАТЕЛЬСКО-ПОЛИГРАФИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ С ТЕРМИНОЛОГИЕЙ ДРУГИХ ОТРАСЛЕЙ НАУКИ И ТЕХНИКИ

В статье исследуется взаимосвязь издательско-полиграфической терминологии с терминологией других отраслей науки и техники, установлено, что в издательско-полиграфическую терминосистему большинство терминов входит из тех касательных к ней отраслей, которые обеспечивают издательский процесс.

Ключевые слова: терминология, издательско-полиграфическая терминология, словари, новые термины.

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. характеризується модернізацією технічних засобів та технологічних процесів, що викликана прогресом техніки і технологій і величезною конкуренцією на ринку як періодичних, так і книжкових видань, підвищеними вимогами до якості видавничої, друкованої та пакувальної продукції. Розвиток науки й техніки спричинив постійне вдосконалення поліграфічних технологій відповідно до вимог ринку. Удосконалення методів видавничо-поліграфічних процесів залежить від таких галузей, як інформатика, обчислювальна комп’ютерна техніка, кібернетика, автоматика, а також фізика, хімія, машинобудування тощо. Нині додрукарська підготовка видання практично повністю виконується

ся за допомогою комп'ютера, тому розвиток видавничо-поліграфічної справи з використанням цифрових технологій для створення, виготовлення й монтажу більшості друкованих продуктів, спричинив кардинальні зміни у технологіях друку.

Українська видавничо-поліграфічна термінологія (надалі УВПТ) тісно пов'язана з галузевими термінологіями, дотичними до неї, які забезпечують цикл: видавнича підготовка – поліграфічне виробництво – друкувальна продукція. Неодмінною умовою успішного розвитку будь-якої термінології є активне використання теоретичних та експериментальних досягнень суміжних наук. До видавничо-поліграфічної терміносистеми значне поповнення надходить із таких дотичних терміносистем: бібліотечно-бібліографічної, книготорговельної, а також терміносистеми інформаційних систем, технологій, етикеткової і пакувальної справи. Спільною ядровою термінологією для всіх згаданих галузей залишається об'єкт діяльності: *видання*. Специфіка УВПТ полягає в її міждисциплінарній природі, що має вираження в тісних галузево-термінологічних зв'язках, які прискорюють уведення в терміносистему видавців великої кількості нової термінолексики. Поняття й терміни цих галузей отримали стали позиції у видавничо-поліграфічній терміносистемі.

Унаслідок активної переорієнтації видавничо-поліграфічної справи на ринкові механізми функціонування протягом кінця ХХ – початку ХХІ століття у терміносистему видавців ввійшла велика кількість нових термінів із економічної галузі. Сфера економіки й бізнесу продовжує бути одним із головних постачальників інновацій, які відображені такими, зокрема, термінами, як *акція, антидемпінг, аудит, айстопер, бартер, бізнес-план, дотація, ділер, інвестиції, інвестування, інфляція, лізинг, логістика, маклер, макропоказник, маркетинг, макропрогноз, менеджмент, оренда, прайс-лист, процесійний, рецесія, тендер, холдинг, логістика, рентабельність, сертифікація, стагнація, співфінансування та ін.* [2].

Фінансові терміни доповнили ВПТ такими одиницями: – *трансфер, диверсифікація, чартист, консорціум, санація, рефінансування, валютизація, венчурний, спонсорування, тонізація, ліміт, євро, грант, дотація, кліринг, рамбусування та ін.* [2].

Зміни в суспільному житті відгукнулись такими термінами: *вето, ратифікація, лобіювання, політтехнологія* [3; 4], засоби масової комунікації поповнили термінологічний простір УВПТ одиницями зі складником *медіа* – *медіа-медіа, медіа-конвергенція* [Там само]. Чимало термінів із хімічної галузі поповнили видавничо-поліграфічну терміносистему, адже значна частина термінів, які містять видання, – це терміни, тісно пов'язані зі спорідненими з поліграфією галузями промисловості, з виробництвом та властивостями паперу, друкарських фарб, лаків, фотоматеріалів, – *ламінування, термотрансферна технологія, трепінгування* [11, с. 368, 736, 766] та ін. Терміносистема поповнилася також технічними термінами: *процесор, сервер, сканер* [11, с. 576, 648, 661], *смартфон, твейджер, факс* [4, с. 233, 243, 257] та ін. Із галузі мистецтва ввійшли: *бестселер, дизайн, дизайнер, трилер, кавер-версія, графіті*, з рекламної: *постер-трансформер, стікери, шелтокери* [3; 4]. Споріднена терміносистема ‘пакувальна справа’ доповнила УВПТ термінами: *камбокс, камбопак, шоу-бокси, бег-ін-бокс, папір-фольга-поліетилен (буфолен), скінпак* [3; 4; 5.] та ін.

За твердженням Г. Солоіденко, активізація інтеграції і взаємопроникнення термінів окремих галузей є надзвичайно плідними. Кожна галузь збагачується не лише інформацією про факти, виявлені іншими галузями та сформованими ними концепціями, а й новими методами досліджень і, звичайно ж, термінологією [9, с. 147].

Мова, як відомо, постійно змінюється протягом свого існування. Проте є періоди, для яких характерна особлива активність лінгвальних модифікацій, що виявляються в різних інноваційних процесах. Саме таким періодом розвитку сучасної української мови є кінець ХХ – початок ХХІ ст. Набуття Україною статусу незалежної держави, демократизація суспільства, нові економічні та політичні відносини, стрімкий науково-технічний прогрес спричинили нову вербалну інтерпретацію «картини світу» в українській мові [10, с. 69].

УВПТ поповнилася з галузі інформатики через позначення інформаційно-програмних засобів видавничо-поліграфічних процесів. Інформатизація процесу підготовки видання розпочинається з видавничого процесу і стосується підготовки тексту (складання, редактування, виготовлення фотоформ, друкарських форм), а закінчується післядрукарськими операціями.

Запровадження фотоскладальних апаратів у видавничу справу спричинило виникнення цілого ряду термінів із участю частини складних слів, до яких, наприклад, належить термін *фото*, напр.: *фотоплівка*, або вказує на відношення до світла, дії світла: *фотоелемент* [11].

Винайдення електронних репродукційних систем кольороподіловачів-кольорокоректорів стало наступним кроком інформатизації. Виники такі терміни: *кольорокалірування* – ‘система програмних і апаратних засобів, що дають змогу регулювати і/або координувати кольори між двома або більшою кількістю числових пристройів, компенсуючи фактори, що впливають на перетворення кольорових зображень’ [11, с. 320]; *кольоророзподіл* – ‘процес розділення кольорового зображення на складники, наприклад, чотири субтрактивних кольори CMYK, фотографічним або електронним способом, унаслідок чого отримуються чотири плівки або комп'ютерні файли чи чотири друкарські форми в технології ‘з комп'ютера на друкарську форму’ – ‘computer-to-plate’ [11, с. 321], *електронні системи для оброблення ілюстрацій* – ‘складання й оброблення тексту видання із застосуванням ЕОМ у видавничих системах, під час якого забезпечується виключення рядків, технічне редактування й коректура тексту, верстка шпальт’ [11, с. 219].

I. Агарков, досліджуючи структуру видавничої термінології, вдало, на наш погляд, зауважує, що терміни, притаманні інформаційним технологічним операціям, становлять наповнення терміносистем, термінополів й менш значущих об'єднань термінів. Дослідник видавничо-поліграфічної термінології наслідки інформатизації галузі та її вплив на терміносистему вбачає в:

- появі нових термінополів, підполів у межах згаданої терміносистеми;
- набутті нового змісту окремими термінами;
- зміні на рівні терміносистем, термінополів за рахунок того, що окремі технологічні операції звузилися або увійшли до складу інших технологічних операцій з підготовки видання;
- появі спільніх складників у багатьох термінополях [1, с. 21].

Інформатизація впливає на УВПТ: крім стрімкої модернізації технологічних процесів, відбувається модернізація спеціальної субмови, що обслуговує видавничо-поліграфічну галузь, наповнюючи її іншомовними запозиченнями. На нашу думку, це викликано відсутністю українських термінів у середовищі інформаційних та операційних програм, пов'язаних із комп'ютеризацією редакційно-видавничих процесів. Спроба створення українського відповідника привела до появі термінологічної синонімії, невмотивованого калькування, порушення семантичної точності в термінуванні і, як наслідок, до засилля англізмів та росіянізмів, логіко-поняттєвих та мовних покручів – до розхитування норм [6, с. 214].

Засвоєнню інформаційно-видавничих термінів сприяє низка лексикографічних видань із інформатики. Це, насамперед, перекладні словники: «Англо-українсько-російський словник з інформатики, програмування, обчислювальної техніки» / уклад. Бартків А. (1995 р.), «Англо-український-російський словник з інформатики та обчислювальної техніки» / уклад. Коссак О., (1991 р.), «Лексика комп'ютерних редакційно-видавничих систем. Англо-український

словник» (2000 р.), Шевченко В. «Англо-український тлумачний словник редакційно-видавничої і комп’ютерної термінології» (2006 р.), «Поліграфія та видавнича справа. Російсько-український тлумачний словник» / уклад. Б. Дурняк та ін. (2002 р.), «Російсько-український словник-довідник з інженерної графіки, дизайну та архітектури» / уклад. Є. Антонович та ін. (2001 р.) та ін.

Нині необхідні точні, зрозумілі та короткі назви процесів, машин, пристроїв, матеріалів та їхні властивостей, професій, тобто чітка та однозначна термінологія, тому творення власних українських термінів є першочерговим завданням науковців. Понад десяток українських науково-дослідних та навчальних закладів розробляють терміни та визначення, що тією чи іншою мірою стосуються поліграфії та видавничої справи. Серед них: Книжкова палата ім. І. Федорова, Інститут механіки ім. С. П. Тимошенка НАН України, Український мовно-інформаційний фонд НАН України, Українська академія друкарства, УкрНДІ поліграфічної промисловості ім. Т. Г. Шевченка, УкрНДІ стандартизації, сертифікації та інформатики, УкрНДІ цеплюзно-паперової промисловості Асоціація «Надійність машин та споруд», Державний інститут соціально-економічних досліджень, ДержНДІ «Система», ЕКТПавтопром, Інститут прикладної інформатики, Інститут проблем математичних машин і систем, Інститут програмних систем, ГацНДІ дизайн, НДІ «Вектор», НДІ магнітних носіїв інформації, НДІПриладобудування, НДІПхімпром, НТУУ «КПІ», НУ «Львівська політехніка», УкрАсоціація в галузі систем автоматизованої ідентифікації та штрихового кодування «СканА» [12].

Державні акти сприяли розвитку термінологічної лексикографії. Інтерес до проблеми термінології як з боку фахівців галузі, так і з боку лінгвістів зумовлений такими практичними потребами:

1) забезпечення потреб вищої та середньої школи, преси, видавництв, науки, радіо, телебачення, державних установ нормативною термінологією;

2) систематизація, упорядкування, уніфікація галузевих терміносистем, створення державних стандартів на терміни та визначення [7, с. 228].

Упродовж останніх трьох десятиліть фахова мова видавців та поліграфістів наповнилася великом обсягом нового лекцічного матеріалу. Вдосконалення поліграфічних технологій із застосуванням комп’ютерного опрацювання текстової та графічної інформації потребує від усіх працівників цієї галузі широкого спектра професійних знань, що стосуються багатьох напрямів науки та техніки у їхньому взаємозв’язку.

На думку І. Скорейко-Свірської, розширення галузей застосування знань, значне вдосконалення технічної сфери діяльності людства зумовили перебіг еволюційних процесів у науці, техніці та виробництві в їхньому безпосередньому, тісному зв’язку. Унаслідок встановлення відношень такого типу в розвитку науки та техніки дослідниця викримою такі етапи (фази):

1) перша фаза (кінець XVII – кінець XVIII ст.) – період інтенсивного розвитку техніки, її активне подальше використання в наукових експериментах і поступове утвердження механічної картини світу;

2) друга фаза (кінець XVIII – усе XIX ст.) – початок промислової революції, коли бурхливий розвиток техніки викликав гостру необхідність застосування наукових досягнень;

3) третя фаза (усе XX – поч. ХХІ ст.) – встановлення систематичного зв’язку між науковою та технікою. Саме в цей період відбувається злиття розвитку науки та техніки: керувати технікою без попередньо проведеного наукового дослідження та експериментування стає неможливо [8, с. 18].

Поділяючи думку дослідниці, зауважимо: саме період кінця ХХ – початку ХХІ збагатився значною кількістю нововторів видавничо-поліграфічного виробництва за рахунок поповнень згаданої терміносистеми із суміжних чи дотичних терміносистем, що розширило її термінополія, з’явившись у фаховій мові видавничо-поліграфічної галузі.

Отже, простеживши взаємозв’язок видавничо-поліграфічної термінології з термінологіями інших галузей науки та техніки, зауважимо, видавничо-поліграфічну терміносистему значною мірою поповнили терміни з інформатики, частина термінів ввійшла з економіки. Видавничо-поліграфічні терміни вивчає ряд науково-дослідних установ, закріпленню їх у професійній мові сприяють лінгвістичні видання.

Література:

1. Агарков І. Структура видавничої термінології / Ігор Агарков // Друкарство. – 2000. – № 6. – С. 20–23.
2. Лазановський П. П. Організація та економіка видавничої справи : [навчально-методичний посібник] / П. П. Лазановський. – Львів : «Магнолія 2006», 2010. – 152 с.
3. Нові й актуалізовані слова та значення : словникові матеріали 2002-2010 [1550 слів і словосполучок] / [Балог В. О., Лозова Н. Є., Тименко Л. О., Тищенко О. М.] – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 280 с.
4. Нові слова та значення : словник / [уклад. Л. В. Туровська, Л. М. Василькова] – К. : Довіра, 2008. – 271 с.
5. Норми науково-технічної мови. Тлумачний словник термінів з видавничої, поліграфічної та пакувальної справи / [П. М. Таланчук, С. Я. Ярема, Ю. М. Коровайченко та ін.]. – Львів : Уні-тет «Україна», 2006. – 664 с.
6. Процик М. Значення семантичного способу утворенні сучасного способу утворенні сучасних українських видавничих термінів / М. Р. Процик // Поліграфія і видавнича справа: наук.-техн. зб. – Львів, 2004. – Вип. 41. – С. 327–331.
7. Симоненко Л. О. Українська термінологія 90-х років ХХ століття / Л. О. Симоненко // Українська термінологія і сучасність. – К., 1998. – С. 228–232.
8. Скорейко-Свірська І. П. Освоєння англомовних запозичень в українській науково-технічній термінології: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Ірина Петрівна Скорейко-Свірська. – Тернопіль, 2009. – 209 с.
9. Солоіденко Г. І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку : [монографія] / Г. І. Солоіденко. – К. : НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2010. – 204 с.
10. Стратулат Н. В. Семантична неологізація як спосіб збагачення словникового складу української мови / Н. В. Стратулат // Мовознавство. – 2007. – № 3. – С. 69–77.
11. Український тлумачний словник видавничо-поліграфічної справи [уклад. П. Киричок та ін.]. – К. : НТУУ «КПІ», 2011. – 896 с.
12. <http://printus.com.ua/Rassuzhdeniya-o-poligrafiu/tlumachnij-slovnik-z-vidavnichno-polgrafchno-spravi.htm>